

Szympansy posiadają własne kultury

30 maja 2020

Od pewnego czasu wśród specjalistów kiełkuje idea „szympansiej etnografii”, czyli badań kulturoznawczych nad szympansami. Już sam pomysł, że inne zwierzęta niż ludzie mogą wytworzyć kulturę – czyli zbiór zachowań i norm społecznych różnych w różnych grupach – jest niezwykle kontrowersyjny. Tymczasem ukazały się kolejne badania, które potwierdzają, że istnieje kultura szympansów.

Autorzy najnowszych badań, naukowcy z Instytutu Antropologii Ewolucyjnej im. Maxa Plancka, postanowili zbadać sposób, w jaki szympansy łowią termity. Wybrali to właśnie zachowanie, gdyż jest ono niezwykle rozpowszechnione, więc pozwala na przeprowadzenie licznych obserwacji w różnych społecznościach szympansów.

Obserwacje wykazały, że istnieje zadziwiająco dużo sposobów wykorzystania kija do pozyskiwania termitów. Różne grupy szympansów w różny sposób łowią termity i w różny sposób się przy tym zachowują. Badacze porównują to do różnego wykorzystywania pałeczek przez ludzi należących do różnych kultur.

Naukowcy rozstawili kamery w miejscach zamieszkiwanych przez 39 różnych grup szympansów. Chcieli zarejestrować, jak małpy polują na termity. Kamery zarejestrowały łowienie termitów przez 10 grup. Pozostałe grupy albo nie miały wystarczającej liczby kopców termitów na swoim terenie, albo po prostu nie udało się zarejestrować takiego zachowania.

Uczeni przeanalizowali setki nagrań i szczegółowo rejestrowali każdy element zachowania związany z łowieniem termitów.

Na tej podstawie stwierdzili, że istnieje 38 różnych elementów

technicznych, które w każdej społeczności były łączone w różny sposób. Okazało się, że członkowie tego samego stada używali podobnych technik pozyskiwania termitów i wyraźnie różnili się w tym zakresie od członków innych grup. Innymi słowy, widoczne były lokalne różnice kulturowe. „Widzimy więc tutaj, podobnie jak ma to miejsce w ludzkich społecznościach, konwencje społeczne” – mówi główny autor badań Christophe Boesch.

Naukowcy zaobserwowali na przykład, że szympansy z Korup National Park w Kamerunie opierają się na łokciach podczas wsuwania patyków do kopców termitów i wykorzystują usta, by potrząsać końcówką patyka i skłonić w ten sposób termity do gryzienia patyka. Tymczasem szympansy z Wonga Woungue National Park w Gabonie podczas łowienia termitów kładą się na boku i nie potrząsają patykami. A gdy je wyjmują, zdejmują termity ustami.

Carel van Schaik z Uniwersytetu w Zurichu, który nie brał udziału w badaniach, mówi, że badania te udowodniły poza wszelką wątpliwość, iż są to różnice kulturowe. Uczony dodaje, że badanie rodzi też intrygujące pytanie o możliwość istnienia etykiety wśród szympanсів. Tym bardziej, że Boesch i jego zespół zauważyli, iż różnice pomiędzy sąsiadującymi grupami szympanсів utrzymują się mimo wymiany członków pomiędzy grupami.

Pogląd o istnieniu szympanських kultur jest tym bardziej uzasadniony, że obserwowane różnice nie wynikają z funkcjonalności. Jedne metody w jednych miejscach sprawdzają się bowiem lepiej niż w innych. Są to różnice kulturowe. Szympansy, które przechodzą do innego stada przyjmują zachowania tego stada, by lepiej pasować do swojej grupy społecznej oraz zwiększyć swoją społeczną akceptację i lepiej się integrować. Na razie jeszcze nie wiemy ani czy szympansy odczuwają presję na dostosowanie się ze strony swojej nowej grupy społecznej, ani czy są w jakiś sposób karane za brak integracji.

Autorstwo: Mariusz Błóński
Na podstawie: NewScientist.com
Źródło: KopalniaWiedzy.pl